

СЕКЦІЯ 7

Правове забезпечення управлінської діяльності

УДК 330.341.1

ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Корнух О. В.,

к.е.н., доцент

Гущин Б. М.,

студент

Криворізький національний університет

JEL classification: K110

У двадцять першому сторіччі інтелектуальна власність є одним з головних чинників впливу на розвиток багатьох сфер економіки та держави в цілому. Зі стрімким розвитком інформаційних технологій та діджиталізації, дуже гостро встає питання юридичного регулювання та захисту авторських прав виробників програмного забезпечення, артистів-виконавців, авторів кінематографічних творів та ін.

Таке явище, як контрафакція або ж інтелектуальне піратство, - протиправне використання об'єктів права інтелектуальної власності, тягне за собою такі наслідки:

- Збитки авторів та артистів
- Протидія здоровій конкуренції у відповідних галузях
- Недофінансування бюджету
- Зниження загального рівня якості продукції ринків, вражених піратством.

Причинами цього явища виступають: прагнення до отримання матеріальної вигоди завдяки легкості порушення авторських прав; нехватка відповідних каналів збуту; терпимість (у т.ч. зі сторони суспільства) до такої діяльності; фрагментація ринків та обмеженість імпорту відповідних товарів та відсутність розвиненої, орієнтованої на інтереси користувачів легальної системи [1]. Сучасний рівень техніки та можливості мережі інтернету каталізують перераховані фактори та збільшують масштаби піратства.

Законодавством України за порушення авторських прав передбачено накладання штрафу від 10 до 200 неоподатковуваних мінімумів прибутку громадян [4], кримінальну відповідальність, позбавлення волі або

виконання виправних робіт строком до двох років [5]. Також, статтею 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права», у разі порушення авторського та суміжних прав, передбачено можливість подання позову до суду стосовно відшкодування моральної (немайнової) шкоди та матеріальних збитків. Серед традиційних методів захисту авторських прав в Україні, окрім звернення до суду, виділяють: скарги та претензії інтернет-сайтам та провайдерам інтернет-зв'язку; взаємодія з пошуковими сервісами з ціллю видалення чи блокування сторінок, що порушують авторські права.

Ще однією проблемою юридичною відповідальності у сфері інтелектуальної власності є, так званій, патентний тролінг. Патентними троями називають фірми, які фактично не займаються виробництвом, а лише скуповують патенти й ініціюють судові процеси з вимогою заборони виробництва або сплати роялті, заробляючи в такий спосіб гроші. Найбільш поширений метод їх діяльності – зловмисне використання територіального принципу охорони об'єктів права інтелектуальної власності, користуючись спрощеними системами набуття права інтелектуальної власності, такими як деклараційний патент на корисну модель, патент на промисловий зразок [2].

Серед причин патентного тролінгу виділяють такі:

- недоліки державної системи охорони промислової власності: патентне відомство України не вправі відмовити заявнику у видачі патенту, а митні органи – у внесенні «тролінгового» патенту до митного реєстру за відсутності новизни;
- важкість процесу визнання патенту троя недійсним.

З огляну на описані явища, можна дійти висновку, що система захисту прав інтелектуальної власності є застарілою та малоефективною. Серед основних її проблем можна виділити такі:

- Неможливість притягнення порушників до відповідальності.
- Неефективність системи реєстрації та видачі охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності.
- Недостатність попереджувальних мір протидії порушенню авторських прав в інтернеті.
- Тяжкість судового процесу щодо встановлення факту порушення авторських прав в інтернеті та здійснення патентного тролінгу.

Приймаючи до уваги вищезазначені проблеми юридичної відповідальності за порушення прав у сфері інтелектуальної власності, стає зрозуміло, що наявна система захисту авторських прав є неефективною та потребує концептуально нового, комплексного підходу.

Потребується приведення законодавства у сфері інтелектуальної власності у відповідність із інтеграційними та діджиталізаційними процесами.

Література

1. Дослідження Міжурядового комітету з авторського права 30.04.2010IGC(1971)/XIV/5A. Піратство: поточні тенденції і не пов'язані із законодавством заходи з надання протидії йому. Режим доступу : <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001879/187965r.pdf>

2. Черниш Р.Ф., Назарчук Б.Ю. «Патентний тролінг» як передумова загострення суспільно-політичної ситуації в державі та формування негативного іміджу України на міжнародній арені (За прикладом Житомирської області). Проблеми права інтелектуальної власності, 2016. №2. С. 263.

3. Шишка Р.Б. Протидія патентному тролінгу в Україні. Часопис цивілістики, 2017. № 23. С. 73-76

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24)(ст.213 - ст.330). Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#top>

5. Кримінальний кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

УДК 658.011

АНАЛІЗУВАННЯ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІТ - РИНКУ В УКРАЇНІ

Карп'як А. О.

аспірантка

Національний університет «Львівська політехніка»

JEL classification: M15, M3, M2

Одна з провідних організацій світу в галузі надання професійних послуг аудиту та консалтингу Deloitte Touche Tohmatsu Limited (далі - Deloitte), що входить до “великої четвірки” аудиторських компаній, ще на початку пандемії, 25 березня 2020 року, у своєму звіті [1] «Розуміння впливу COVID-19 на технологічний сектор економіки» подала прогноз потенційного довгострокового впливу COVID-19 на технологічні підгалузі, в тому числі послуги ІТ.